

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA

Ūnijas iela 45, Rīga, LV-1039 | tālrunis 67097200 | fakss 67097277 | e-pasts sprk@sprk.gov.lv

PADOMES LĒMUMS

Rīgā

06.08.2020.

Nr. 1/12

(prot. Nr.33, 2.p.)

Dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika

*Izdota saskaņā ar Enerģētikas likuma
15.panta 1.¹daļu, likuma
“Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem”
9.panta pirmās daļas 2.punktu, 19.panta pirmo daļu un 25.panta pirmo daļu*

1. Vispārīgie jautājumi

1. Dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika (turpmāk – metodika) nosaka kārtību, kādā aprēķina un nosaka dabasgāzes sadales sistēmas (turpmāk – sadales sistēma) pakalpojuma tarifus.
2. Metodikā lietoti šādi termini:
  - 2.1. **atļautie ieņēmumi** – ieņēmumi, kuri sedz ar sadales sistēmas pakalpojumiem saistītās ekonomiski pamatotās izmaksas un kurus sadales sistēmas operators ir tiesīgs saņemt konkrētā regulatīvā periodā;
  - 2.2. **dabasgāzes patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām** – sadales sistēmas darbības nodrošināšanai izlietotā dabasgāze;
  - 2.3. **dabasgāzes zudumi** – sadales sistēmā ievadīto un no sadales sistēmas izvadīto dabasgāzes apjomu starpība attiecīgā laika periodā, neskaitot dabasgāzes patēriņu tehnoloģiskām vajadzībām;
  - 2.4. **diferencētie tarifi** – tarifi, pēc kuriem par sadales sistēmas pakalpojumiem norēķinās sadales sistēmas lietotāji;
  - 2.5. **izmaksas** – sadales sistēmas operatora tehnoloģiski un ekonomiski pamatotas izmaksas, kas nepieciešamas sadales sistēmas pakalpojuma efektīvai sniegšanai;
  - 2.6. **lietotājiem nodotais dabasgāzes apjoms** – trīs iepriekšējos kalendārajos gados vidējais gadā lietotājiem uz piederības robežas nodotais dabasgāzes apjoms;
  - 2.7. **plānotie ieņēmumi** – uz tarifu periodu attiecināta atļauto ieņēmumu daļa;
  - 2.8. **regulatīvais periods** – laika periods, kuram nosaka atļautos ieņēmumus;

- 2.9. **regulatīvais rēķins** – rēķins, kurā ietver nepietiekami vai pārmērīgi atgūtos sadales sistēmas pakalpojuma ieņēmumus un šajā metodikā noteiktās plānoto un faktisko izmaksu atšķirības;
- 2.10. **regulējamo aktīvu bāze (RAB)** – sadales sistēmas operatora aktīvi vai to daļa, kas nepieciešami efektīvai sadales sistēmas pakalpojuma sniegšanai;
- 2.11. **sadales sistēmas pakalpojums** – sistēmas operatora pakalpojums, ar kuru tiek nodrošināta noteikta dabasgāzes apjoma transportēšana no dabasgāzes pārvades sistēmas līdz dabasgāzes apgādes sistēmas piederības robežai, tajā skaitā sadales sistēmas jaudas uzturēšana un attīstīšana;
- 2.12. **tarifi** – atbilstoši izmaksām noteikts sadales sistēmas pakalpojumu tarifs;
- 2.13. **tarifu periods** – laika periods, kurā ir piemērojami diferencētie tarifi.
3. Regulatīvā perioda ilgums ir no diviem līdz pieciem gadiem. Tarifu perioda ilgums ir viens gads. Iesniedzot tarifu projektu, sadales sistēmas operators iesniedz pamatojumu tarifu aprēķinā izmantotajam regulatīvajam periodam un nepieciešamības gadījumā tarifu periodam. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – regulators) ar lēmumu nosaka regulatīvo periodu un var lemt par tarifu perioda pagarināšanu.
4. Ja regulatīvajā periodā ir vairāki tarifu periodi, uz katru no tarifu periodiem tiek attiecināta vienāda atļauto ieņēmumu daļa. Plānotie ieņēmumi nemainās, izņemot, ja mainās uz tarifu periodu attiecināmie šīs metodikas 33.punktā norādītie lielumi.
5. Sadales sistēmas operators lieto ar regulatoru saskaņotu izmaksu attiecināšanas modeli, kura pamatprincipus, tajā skaitā kapitāla izmaksu attiecināšanas metodi, un ieviešanu iesniedz regulatoram regulatīvā perioda pēdējā gadā līdz 15.jūnijam.
6. Sadales sistēmas operators precīzi un pārskatāmi atspoguļo sadales sistēmas pakalpojuma izmaksas tūkstošos *euro* [tūkst. EUR] ar precizitāti līdz vienai zīmei aiz komata un transportētās dabasgāzes apjomu pilnos skaitļos kilovatstundās [kWh].

2. Dabasgāzes bilance

7. Sistēmas operatora dabasgāzes bilance ir sadales sistēmai no dabasgāzes pārvades sistēmas pievadītā dabasgāzes apjoma atbilstība lietotājiem piegādātajam dabasgāzes apjomam un tehnoloģiskām vajadzībām un dabasgāzes zudumu segšanai nepieciešamajam dabasgāzes apjomam. Dabasgāzes bilanci izsaka ar šādu formulu:

$$Q_{SSO \text{ pārv}} + Q_{SSO \text{ saņ}} = Q_{SSO \text{ nod}} = Q_{\text{liet}} + Q_{SSO \text{ tehn}} + Q_{SSO \text{ zud}}, \text{ kur:}$$

$Q_{SSO \text{ pārv}}$ – sadales sistēmai no dabasgāzes pārvades sistēmas pievadītais dabasgāzes apjoms [kWh];

$Q_{SSO \text{ saņ}}$ – no dabasgāzes ražotājiem, sašķidrinātās dabasgāzes iekārtām un citas dabasgāzes sistēmas saņemtais dabasgāzes apjoms [kWh];

$Q_{SSO \text{ nod}}$ – sadales sistēmā transportētais dabasgāzes apjoms [kWh];

Q_{liet} – lietotājiem nodotais dabasgāzes apjoms [kWh];

$Q_{SSO \text{ tehn}}$ – dabasgāzes patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām [kWh];

$Q_{SSO \text{ zud}}$ – dabasgāzes zudumi [kWh].

8. Sadales sistēmas operators vienlaikus ar tarifa projektu iesniedz pamatojumu, ja aprēķinātais lietotājiem nodotais dabasgāzes apjoms tiek koriģēts.

3. Atļauto ieņēmumu aprēķinā iekļaujamās pozīcijas

9. Sadales sistēmas operatora sniegto pakalpojumu atļautie ieņēmumi sedz tarifu aprēķinā iekļautās izmaksas, kuras sastāv no kapitāla izmaksām, ekspluatācijas izmaksām, nodokļiem, izmaksu apmēra, kas sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti, un ieņēmumu korekcijas:

$$AI_{SSO} = I_{SSO} = I_{kap} + I_{ekspl} + I_{nod} - I_{SSO\ ef} + I_{kor}, \text{ kur:}$$

AI_{SSO} – regulatīvā perioda atļautie ieņēmumi [EUR];

I_{SSO} – tarifu aprēķinā iekļaujamās izmaksas [EUR];

I_{kap} – kapitāla izmaksas [EUR];

I_{ekspl} – ekspluatācijas izmaksas [EUR];

I_{nod} – nodokļu izmaksas [EUR];

$I_{SSO\ ef}$ – izmaksu apmērs, kas sadales sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti [EUR];

I_{kor} – izmaksu korekcija, kas saistīta ar iepriekšējo periodu prognožu novirzēm [EUR].

10. Regulators, ņemot vērā salīdzināmus Eiropas Savienības un Latvijas sistēmas operatoru efektivitātes rādītājus, kā arī inflācijas un atalgojuma izmaiņu prognozes regulatīvajam periodam un citus pamatodus, objektīvus rādītājus, var noteikt izmaksu efektivitātes koeficientu regulatīvajam periodam. Nosakot izmaksu efektivitātes koeficientu, regulators ņem vērā sistēmas operatora pamatotu viedokli par izmaksu efektivitātes koeficienta apmēru un tā ietekmi uz sadales sistēmas drošu darbību. Izmaksu efektivitātes koeficientu piemēro sadales sistēmas pakalpojumu izmaksām, lai noteiktu šo izmaksu apmēru, kāds sistēmas operatoram jāsamazina līdz nākamā regulatīvā perioda sākumam un kāds tiks piemērots tarifu noteikšanā nākamajā regulatīvajā periodā. Sadales sistēmas pakalpojumu izmaksu apmēru, kas sadales sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti, nosaka, izmantojot šādu formulu:

$$I_{SSO\ ef} = (I_{kap} + I_{ekspl} + I_{nod}) \times K_{ef}, \text{ kur:}$$

K_{ef} – izmaksu efektivitātes koeficients.

11. Ja tarifu periods ir garāks par gadu, uz katru tarifu periodu tiek attiecināts vienāds sadales sistēmas pakalpojumu izmaksu apmērs, kāds sadales sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti. Pēc sadales sistēmas operatora pamatota lūguma regulators var atļaut piemērot atšķirīgu sadales sistēmas pakalpojuma izmaksu apmēru, kas sadales sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti, attiecināšanai uz katru tarifu periodu regulatīvā perioda ietvaros.
12. Ja sadales sistēmas operators sadales sistēmas pakalpojumu sniegšanai izmanto nomātus aktīvus, uz tarifu attiecināmā nomas maksa nedrīkst pārsniegt pamatotu nomas maksas apmēru. Pamatotas nomas maksas aprēķinā ietverto kapitāla atdevi iznomātājam, kurš ir

saistītais komersants (valdošais uzņēmums vai atkarīgā sabiedrība Koncernu likuma izpratnē), nosaka, izmantojot kapitāla atdeves likmi atbilstoši šai metodikai.

13. Nekustamā īpašuma nodokli aprēķina saskaņā ar normatīvajiem aktiem tikai no RAB sastāvā iekļautiem aktīviem.

3.1. Kapitāla izmaksas

14. Kapitāla izmaksas veido kapitāla atdeve un nolietojums (amortizācija):

$$I_{\text{kap}} = P_{\text{KA}} + I_{\text{noi}}, \text{ kur:}$$

I_{noi} – pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījums [EUR];

P_{KA} – kapitāla atdeve [EUR].

15. Pamatojoties uz kapitāla atdevi, regulators analizē sadales sistēmas operatora darbības rentabilitāti. Sadales sistēmas operators atbilstoši sniegtajiem sadales sistēmas pakalpojumiem veido tādu kapitāla izmaksu un to attiecināšanas uzskaiti, kas dod skaidru un nepārprotamu priekšstatu par izmaksu izmaiņām.

3.1.1. Regulējamo aktīvu bāze

16. RAB vērtībā iekļauj sadales sistēmas pakalpojumu sniegšanai efektīvi izmantojamo pamatlīdzekļu, nemateriālo ieguldījumu (turpmāk – aktīvus) vai to vērtības daļu prognozēto vērtību. RAB vērtībā neietilpst finanšu ieguldījumi, debitoru parādi, vērtspapīri un līdzdalība kapitālos, naudas līdzekļi, krājumi, pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas, kā arī pamatlīdzekļu vērtības daļa, kas finansēta no valsts, pašvaldības, ārvalsts, Eiropas Savienības, citas starptautiskas organizācijas un institūcijas finanšu palīdzības vai finanšu atbalsta, pamatlīdzekļi vai to vērtības daļa, kas iegūta par maksu (pieslēguma maksa), kura saņemta no lietotāja. RAB neiekļauj par citu pušu līdzekļiem izveidoto aktīvu vai to vērtības daļu vērtības izmaiņas, kas radušās pārvērtēšanas rezultātā. RAB atbilst ilgtermiņa pakalpojumu sniegšanai piesaistītā kapitāla vērtībai (pašu kapitāls un ilgtermiņa kredīti). Sadales sistēmas operators nodrošina RAB vēsturiskās vērtības izsekojamību.
17. Aktīviem vai to vērtības daļai, kas nav iekļauta RAB, nolietojumu neiekļauj tarifu aprēķinā iekļaujamajās izmaksās un no šiem aktīviem neplāno kapitāla atdevi.
18. Tarifu projekta izvērtēšanas gaitā RAB sastāvā iekļauto aktīvu vērtību regulators, to pamatojot, var noteikt atšķirīgu no attiecīgo aktīvu bilances vērtības. Lai noteiktu, vai RAB sastāvā iekļautie aktīvi nepieciešami sadales sistēmas pakalpojuma sniegšanai efektīvā veidā, regulatoram ir tiesības uzdot veikt sadales sistēmas operatoram RAB sastāvā iekļauto aktīvu tehniskā stāvokļa, kalpošanas ilguma un izmantošanas efektivitātes novērtējumu. Regulators apstiprina novērtējuma darba uzdevumu un pieņem šī darba uzdevuma izpildi.
19. Papildus aktīvu pārvērtēšanai, lai noteiktu RAB, regulators var veikt korekcijas attiecībā uz kapitāla izmaksu noteikšanu, ja tiek konstatēts, ka sadales sistēmas operators aprēķinos iekļāvis aktīvus vai to vērtības daļu, kuri netiek izmantoti sadales sistēmas pakalpojuma efektīvai nodrošināšanai.

3.1.2. Kapitāla atdeve

20. Kapitāla izmaksu noteikšanai izmanto RAB un kapitāla atdeves likmi. Kapitāla atdeve aprēķināta saskaņā ar šādu formulu:

$$P_{KA} = RAB \times wacc, \text{ kur:}$$

RAB – RAB vērtība [EUR];

wacc – vidējā svērtā kapitāla atdeves likme [%].

21. Kapitāla atdeves likmi nosaka regulators saskaņā ar kapitāla atdeves likmes aprēķināšanas metodiku.

3.1.3. Pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījums

22. Pamatlīdzekļu nolietojumu un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījumu aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{nol} = I_{nol\ pam} + I_{nol\ nem}, \text{ kur:}$$

I_{nol pam} – pamatlīdzekļu nolietojums [EUR];

I_{nol nem} – nemateriālo ieguldījumu izveidošanas izmaksu norakstījums [EUR].

23. Pamatlīdzekļu nolietojumu aprēķina saskaņā ar starptautiskajiem grāmatvedības standartiem un sadales sistēmas operatora pieņemto grāmatvedības politiku.
24. Ja pamatlīdzekļi nav pilnībā izmantoti sadales sistēmas pakalpojuma sniegšanai, aprēķināto nolietojumu koriģē atbilstoši pamatlīdzekļu lietderīgai izmantošanai.
25. Nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījumu aprēķina pētniecības un sadales sistēmas operatora attīstības izmaksām, koncesiju, patentu, licenču, preču zīmju un citu nemateriālo ieguldījumu izmaksām (izņemot sistēmas operatora nemateriālo vērtību), ņemot vērā starptautiskos grāmatvedības standartus un sadales sistēmas operatora pieņemto grāmatvedības politiku.

3.2. Eksploatācijas izmaksas

26. Sadales sistēmas eksploatācijas izmaksas aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{ekspl} = I_{tehn\ proc} + I_{pers} + I_{rem} + I_{saimn}, \text{ kur:}$$

I_{tehn proc} – tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un dabasgāzes zudumu izmaksas [EUR];

I_{pers} – personāla un sociālās izmaksas [EUR];

I_{rem} – kārtējo īpašuma uzturēšanai nepieciešamo un veikto eksploatācijas remontu izmaksas [EUR];

I_{saimn} – pārējās saimnieciskās darbības izmaksas [EUR].

27. Tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un dabasgāzes zudumu izmaksas aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{tehn\ proc} = I_{zud} + I_{tehn}, \text{ kur:}$$

I_{zud} – maksa par dabasgāzes zudumiem sadales sistēmā [EUR];

I_{tehn} – maksa par dabasgāzes patēriņu tehnoloģiskām vajadzībām [EUR].

28. Maksa par dabasgāzes zudumiem tiek aprēķināta saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{zud} = G_{zud} \times C_{zud\ SSO}, \text{ kur:}$$

G_{zud} – prognozētie dabasgāzes zudumi sadales sistēmā [kWh];

$C_{zud\ SSO}$ – prognozētā vidējā dabasgāzes zudumu cena [EUR/kWh].

29. Maksa par dabasgāzes patēriņu tehnoloģiskām vajadzībām tiek aprēķināta saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{tehn} = G_{tehn} \times C_{zud\ SSO}, \text{ kur:}$$

G_{tehn} – prognozētais dabasgāzes patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām [kWh].

30. Personāla un sociālās izmaksas aprēķina saskaņā ar Darba likumu un sociālās apdrošināšanas jomu reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem.

31. Īpašuma uzturēšanai nepieciešamo un veikto kārtējo ekspluatācijas remontu izmaksas un darbu, kuri nepieciešami sadales sistēmas operatora grāmatvedības bilancē esošo un nomāto dabasgāzes sadales aktīvu un administrēšanas aktīvu pamatlīdzekļu (ēku, būvju, iekārtu u.c.) uzturēšanai darba kārtībā un saglabāšanai un kurus veic citi komersanti, izmaksas noraksta un ieģrāmato pārskata periodā, kurā tās radušās. Šajā pozīcijā iekļauj krājumu uzturēšanas finansēšanas izmaksas atbilstoši plānotajam krājumu aprites ciklam, piemērojot komersanta faktisko aizņēmumu likmi. Krājumu uzturēšanas finansēšanas izmaksas tiek novērtētas, ņemot vērā nepārtraukta un drošības prasībām atbilstoša sadales sistēmas pakalpojuma sniegšanai nepieciešamo krājumu apjomu. Ja faktiskā aizņēmuma likme, ko piemēro krājumu finansēšanas izmaksu novērtēšanai, pārsniedz pēdējo sešu mēnešu vidējo Latvijas Bankas publicēto nefinanšu sabiedrībām izsniegto īstermiņa kredītu (*euro*) mainīgo procentu likmi (jaunajiem darījumiem) atbilstoši krājumu apjomiem, krājumu uzturēšanas finansēšanas izmaksas tiek novērtētas, piemērojot pēdējo sešu mēnešu vidējo Latvijas Bankas publicēto nefinanšu sabiedrībām izsniegto īstermiņa kredītu (*euro*) mainīgo procentu likmi (jaunajiem darījumiem) atbilstoši krājumu apjomiem. Šajā pozīcijā neuzskaita ar kapitalizētu remontu un jaunu pamatlīdzekļu izveidi saistītās izmaksas un to veikšanai uzturēto krājumu finansēšanas izmaksas.

32. Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas ir ar sadales sistēmas operatora darbību saistītās izmaksas, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu sadales sistēmas pakalpojuma sniegšanu, un nav iekļautas citās izmaksu pozīcijās.

3.3. Ieņēmumu un lietotājiem nodotās dabasgāzes apjoma korekcija

33. Sadales sistēmas operators izveido regulatīvo rēķinu, kurā divu mēnešu laikā pēc kalendārā gada beigām uzskaita:

33.1. starpību starp plānotajiem un faktiskajiem ieņēmumiem kalendārajā gadā;

33.2. starpību starp plānotajām dabasgāzes zudumu izmaksām un faktiskajām dabasgāzes zudumu izmaksām. Izmaksu starpību aprēķina, ņemot vērā faktisko dabasgāzes cenu kalendārajā gadā, nemainoties plānotajam dabasgāzes zudumu apjomam kalendārajā gadā;

33.3. starpību starp plānoto inflācijas radīto izmaksu pieaugumu regulatīvajā periodā un faktiskās inflācijas radīto izmaksu pieaugumu kalendārajā gadā, ko aprēķina šādi:

$$IIP_{kg} = ((I_{pers,t} + I_{rem,t} + I_{saimn,t}) - I_{ne,t}) \times (PCI_f - PCI_{pl}), \text{ kur:}$$

IIP_{kg} – starpība starp plānoto inflācijas radīto izmaksu pieaugumu regulatīvajā periodā un faktiskās inflācijas radīto izmaksu pieaugumu kalendārajā gadā [EUR];

$I_{saimn,t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās pārējās saimnieciskās darbības izmaksas, kas attiecināmas uz konkrēto tarifu periodu [EUR];

$I_{pers,t}$ – tarifu aprēķinā iekļautas personāla un sociālās izmaksas, kas attiecināmas uz konkrēto tarifu periodu [EUR];

$I_{rem,t}$ – tarifu aprēķinā iekļautas īpašuma uzturēšanai nepieciešamo un citu komersantu veikto kārtējo ekspluatācijas remontu izmaksas, kas attiecināmas uz konkrēto tarifu periodu [EUR];

$I_{ne,t}$ – tarifu aprēķinā iekļautas ekspluatācijas izmaksas, kuras attiecināmas uz konkrēto tarifu periodu un uz kurām inflācijas radītas izmaksu izmaiņas regulatīvajā periodā nav plānotas [EUR];

PCI_{pl} – tarifu aprēķinā izmantotā plānotā kumulatīvā patēriņa cenu inflācija attiecīgajam tarifu periodam [%];

PCI_f – faktiskā kumulatīvā patēriņa cenu inflācija attiecīgajam tarifu periodam [%];

33.4. ja iepriekšējā tarifu perioda ārējo normatīvo aktu izmaiņu vai ārkārtas situāciju novēršanas dēļ radušās neparedzētās izmaksas ir pamatotas un ciktāl tās nav atgūstamas citādi, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar neparedzēto izmaksu faktisko apmēru.

34. Starpība starp šīs metodikas 33.punktā norādītajiem lielumiem tiek noteikta uz kalendārā gada 31.decembri.

35. Sadales sistēmas operators divu mēnešu laikā pēc kalendārā gada beigām iesniedz regulatoram informāciju par regulatīvā rēķina atlikumu un tā pamatojumu.

36. Šīs metodikas 9.punktā noteikto ieņēmumu korekciju nākamajam regulatīvajam periodam nosaka šādi:

36.1. ja regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar regulatīvā rēķina atlikumu un palielina šīs metodikas 9.punktā noteiktās izmaksas nākamajam regulatīvajam periodam;

36.2. ja regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar regulatīvā rēķina atlikumu un samazina šīs metodikas 9.punktā noteiktās izmaksas nākamajam regulatīvajam periodam;

36.3. ja iepriekšējā regulatīvā perioda faktiskie un prognozētie sadales sistēmas pakalpojuma ieņēmumi, kā arī faktiskās un prognozētās metodikas 33.punktā minētās izmaksas atšķiras no apstiprinātajiem sadales sistēmas pakalpojumu ieņēmumiem vai 33.punktā minētajām izmaksām, ieņēmumu un 33.punktā minēto izmaksu starpību, kas nav attiecināta uz ieņēmumu korekciju attiecīgajā regulatīvajā periodā, attiecina uz šīs metodikas 9.punktā minēto ieņēmumu korekciju nākamajam regulatīvajam periodam pilnā apmērā;

- 36.4. ja iepriekšējā regulatīvā perioda faktiskās un prognozētās sadales sistēmas pakalpojumu izmaksas, izņemot izmaksu starpības, kas minētas metodikas 33.punktā, pa izmaksu grupām ir mazākas par apstiprinātajām sadales sistēmas pakalpojumu izmaksām pa izmaksu grupām (turpmāk – izmaksu ietaupījums), sadales sistēmas operators pamato faktisko izmaksu atšķirību pa izmaksu grupām, izmaksu ietaupījumu ieskaitot regulatīvajā rēķinā. Ja izmaksu ietaupījums veidojas darbības efektivitātes uzlabošanas rezultātā, ieņēmumu korekcijas daļa, ko attiecina uz nākamo regulatīvo periodu, ir vienāda ar 50% no faktiskā izmaksu ietaupījuma (starpība starp izmaksu ietaupījumu un šīs metodikas 36.5.apakšpunktā minēto attiecīgo izmaksu pieaugumu) un samazina šīs metodikas 9.punktā noteiktās izmaksas nākamajam regulatīvajam periodam;
- 36.5. ja iepriekšējā regulatīvā perioda faktiskās un prognozētās sadales sistēmas pakalpojumu izmaksas, izņemot izmaksu starpības, kas minētas metodikas 33.punktā, pa izmaksu grupām ir lielākas par apstiprinātajām sadales sistēmas pakalpojumu izmaksām pa izmaksu grupām (turpmāk – izmaksu pieaugums), sadales sistēmas operators attiecīgās izmaksas nevar ieskaitīt regulatīvajā rēķinā, izņemot gadījumus, kad izmaksu pieaugums pa izmaksu grupām veidojas darbības efektivitātes uzlabošanas rezultātā. Ja izmaksu pieaugums pa izmaksu grupām veidojas darbības efektivitātes uzlabošanas rezultātā, tad sistēmas operators iesniedz pamatojumu izmaksu pieaugumam pa izmaksu grupām un izmaksu pieaugumu pilnā apmērā attiecina uz nākamo regulatīvo periodu, palielinot šīs metodikas 9.punktā noteiktās izmaksas nākamajam regulatīvajam periodam;
- 36.6. ja iepriekšējā regulatīvajā periodā ārējo normatīvo aktu izmaiņu vai ārkārtas situāciju novēršanas dēļ radušās neparedzētās izmaksas ir pamatotas un ciktāl tās nav atgūstamas citādi, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar neparedzēto izmaksu faktisko apmēru un palielina šīs metodikas 9.punktā noteiktās izmaksas nākamajam regulatīvajam periodam.
37. Ja regulatīvajā periodā ir vairāki tarifu periodi, šīs metodikas 9.punktā noteikto ieņēmumu korekciju uz nākamo tarifu periodu plānotajiem ieņēmumiem nosaka šādi:
- 37.1. ja regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar regulatīvā rēķina atlikumu, ja tas pēc kalendārā gada beigām veido vairāk nekā vienu procentu un nepārsniedz sešus procentus no kalendārā gada ekspluatācijas izmaksām, un palielina šīs metodikas 9.punktā noteiktās izmaksas nākamajam tarifu periodam. Regulatīvā rēķina atlikumu, kas pārsniedz sešus procentus no kalendārā gada ekspluatācijas izmaksām, atgūst, sākot no aiznākamā tarifu perioda;
- 37.2. ja regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar regulatīvā rēķina atlikumu, ja tas pēc kalendārā gada beigām veido vairāk nekā vienu procentu no kalendārā gada plānotajām ekspluatācijas izmaksām, un samazina šīs metodikas 9.punktā noteiktās izmaksas nākamajam tarifu periodam.

4. Diferencēto tarifu noteikšana

38. Sadales sistēmas operatora atļautos ieņēmumus nosaka vienādā apmērā ar izmaksām, kas attiecināmas uz regulatīvo periodu un iekļaujamas tarifu aprēķinā. Atļautos ieņēmumus sadales sistēmas operators atgūst, sniedzot dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojumu par

tarifu, kuru veido fiksētā un mainīgā daļa. Atļautos ieņēmumus no minētā pakalpojuma nosaka, nodrošinot šādu nosacījumu:

$$AI_{SSO} = AI_{mainīgā} + AI_{fiksētā}, \text{ kur}$$

$AI_{mainīgā}$ – regulatīvā perioda atļautie ieņēmumi no dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa mainīgās daļas [EUR];

$AI_{fiksētā}$ – regulatīvā perioda atļautie ieņēmumi no dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa fiksētās daļas [EUR].

39. Tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļu, kas tiek attiecināta uz dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa mainīgo daļu, aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$PI_{mainīgā} = \frac{AI_{mainīgā}}{TP_{reg}} + \frac{AI_{mainīgā}}{AI_{SSO}} \times I_{tp}, \text{ kur}$$

$PI_{mainīgā}$ – tarifu perioda plānotie ieņēmumi, kas atgūstami no dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa mainīgās daļas [EUR];

TP_{reg} – tarifu periodu skaits regulatīvajā periodā [skaits];

I_{tp} – uz tarifu periodu attiecināmā ieņēmumu korekcijas daļa.

40. Tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļu, kas tiek attiecināta uz dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa fiksēto daļu, nosaka saskaņā ar šādu formulu:

$$PI_{fiksētā} = \frac{AI_{fiksētā}}{TP_{reg}} + \frac{AI_{fiksētā}}{AI_{SSO}} \times I_{tp}, \text{ kur}$$

$PI_{fiksētā}$ – tarifu perioda plānotie ieņēmumi, kas atgūstami no dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa fiksētās daļas [EUR].

41. Dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa mainīgā daļa ir atkarīga no ikgadējā dabasgāzes patēriņa, bet tarifa fiksētā daļa atkarīga no atļautās slodzes.
42. Dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa mainīgo un fiksēto daļu var diferencēt atkarībā no lietotāju dabasgāzes patēriņa apjoma gadā, gazificēto objektu maksimālā dabasgāzes patēriņa stundā vai atkarībā no citiem pamatotiem diferencēšanas kritērijiem, lai sekmētu efektīvāku sadales sistēmas izmantošanu.
43. Sadales sistēmas operators vienlaikus ar tarifu projektu iesniedz tarifu projektā izmantoto dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa fiksētās un mainīgās daļas diferencēšanas kritēriju ekonomisko pamatojumu.
44. Kopējie atļautie ieņēmumi no dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa fiksētās daļas nepārsniedz kopējās sadales sistēmas izmaksas.

5. Tarifu noteikšanas procedūra

5.1. Tarifu projekta izstrādāšana un iesniegšana

45. Sadales sistēmas operators regulatīvā perioda pēdējā gadā divu nedēļu laikā pēc kapitāla atdeves likmes noteikšanas dienas rakstveidā un elektroniskā formā iesniedz regulatoram tarifu projektu nākamajam regulatīvajam periodam. Tarifu projektu izstrādā saskaņā ar šo metodiku, nosakot izmaksas attiecībā uz sadales sistēmas pakalpojumu. Kopā ar tarifu projektu sadales sistēmas operators iesniedz tarifu projektā minēto tarifus veidojošo

izmaksu pamatojumu un minētās izmaksas pamatojošos dokumentus saskaņā ar regulatora noteikumiem par tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu.

46. Sadales sistēmas operators var iesniegt regulatoram pamatotu pieprasījumu atļaut pašam noteikt tarifus saskaņā ar šo metodiku.

5.2. Tarifu projekta izvērtēšana

47. Tarifu projektu regulators izvērtē likumā “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” noteiktajos termiņos un kārtībā.
48. Regulators, izvērtējot tarifu projekta veidojošo izmaksu pamatojumu, apstiprina vai noraida diferencētos tarifus, vai uzdod sadales sistēmas operatoram veikt diferencēto tarifu pārrēķinu, vai groza tarifu projektu, ja sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs tarifu projekta izvērtēšanas procesā likumā noteiktajā kārtībā un termiņā nesniedz regulatoram papildu informāciju par tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu vai ja kāda no tarifus veidojošajām izmaksām ir ekonomiski nepamatota un regulators tarifu projekta izvērtēšanas laikā to var apliecināt citā tiesiskā ceļā.
49. Tarifu projekta izvērtēšanas laikā sadales sistēmas operators var iesniegt tarifu projekta labojumus un papildinājumus.
50. Noteiktie diferencētie tarifi ir spēkā, līdz stājas spēkā jauni noteiktie diferencētie tarifi.
51. Ja regulators ir devis atļauju, atbilstoši Enerģētikas likuma 15.panta 1.¹daļai sadales sistēmas operators pats nosaka diferencētos tarifus saskaņā ar šo metodiku, ievērojot turpmāk norādīto kārtību:
- 51.1. sadales sistēmas operators ne vēlāk kā 30 dienas pirms jauno diferencēto tarifu spēkā stāšanās dienas publicē diferencētos tarifus oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis” un informē regulatoru par diferencētajiem tarifiem;
  - 51.2. vienlaikus sadales sistēmas operators iesniedz regulatoram diferencēto tarifu pamatojumu un informāciju par iepriekšējā perioda faktiskajām izmaksām, jauno diferencēto tarifu prognozētos datus, kā arī salīdzinājuma tabulas, kurās norādītas lietotāju struktūras izmaiņas, un citus dokumentus, kuri pamato jauno diferencēto tarifu nepieciešamību;
  - 51.3. regulators 21 dienas laikā pēc diferencēto tarifu saņemšanas izvērtē iesniegto diferencēto tarifu atbilstību šai metodikai un iesniegto tarifu ekonomisko pamatojumu;
  - 51.4. ja regulators 21 dienas laikā pēc diferencēto tarifu saņemšanas nav pieņēmis lēmumu par iesniegto diferencēto tarifu neatbilstību šai metodikai vai nav noraidījis diferencēto tarifu ekonomisko pamatojumu, tad diferencētie tarifi stājas spēkā sadales sistēmas operatora noteiktajā laikā;
  - 51.5. ja regulators 21 dienas laikā pēc diferencēto tarifu saņemšanas pieņem lēmumu par iesniegto diferencēto tarifu neatbilstību šai metodikai vai noraida diferencēto tarifu ekonomisko pamatojumu, tad diferencētie tarifi nestājas spēkā sadales sistēmas operatora noteiktajā laikā. Pieņemto lēmumu regulators septiņu dienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas nosūta sadales sistēmas operatoram un publicē oficiālajā

izdevumā "Latvijas Vēstnesis" paziņojumu par pieņemto lēmumu, kurā atsauc diferencēto tarifu spēkā stāšanos.

6. Noslēguma jautājumi

52. Atzīt par spēku zaudējušu Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2017.gada 16.marta lēmumu Nr.1/8 "Dabagāzes sadales pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika" (Latvijas Vēstnesis 2017, 59.nr.).
53. Sadales sistēmas operators atbilstoši metodikai izstrādātu tarifu projektu iesniedz regulatorā līdz 2020.gada 1.septembrim.
54. Metodika stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

Priekšsēdētājs

R. Irklis

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU